

Tulchinskaja S.

assistant professor, candidate of economic sciences FMM NTUU «KPI»

Svystun I.

student of FMM NTUU «KPI»

FINANCING OF SCIENCES IN UKRAINE

In the article the analysis of financial maintenance of a science of Ukraine is carried out, comparison of volumes of financing of a science in Ukraine both the developed countries of Europe and the USA is carried out; possibilities of introduction of additional financing of research establishments, on the basis of practical experience of the European countries are traced. The basic directions of financial streams, their efficiency and priority are considered.

In the article laws of Ukraine concerning financing of establishments of a science are made comments and real figures of financial receipts, their comparison with the planned are resulted; possible threats of the further reduction of investment in a science of Ukraine are formulated.

Research proves that for today, science financing in Ukraine is not fully carried out and not up to the mark. Arguments for search of the effective decision of the given problem are resulted.

Keywords: science, financing, the budget, financing sources, financial streams, competitiveness.

Тюленєва Ю.В.

к.е.н., ст. викладач ФММ НТУУ «КПІ»

Тарасенко М.В.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена дослідженню поняття фінансового результату діяльності підприємства та показників, які його визначають. Особливий акцент було зроблено на визначенні поняття прибутку, який є основою будь-якого фінансового результату.

Ключові слова: фінансовий результат, дохід, витрати, балансовий прибуток, збиток.

Вступ. За сучасних умов ринкової економіки, на рівні окремого підприємства важливим стає визначення фінансових результатів господарської діяльності задля подальшої її оцінки. Ті підприємства, що найбільш ефективно проводять аналіз виробничо-господарської діяльності, у довгостроковому періоді мають конкурентні переваги поряд з іншими

підприємствами, де фінансовій роботі присвячується менша увага. В умовах посилення глобалізаційних процесів, загострення конкуренції, економічної нестабільності зовнішнього середовища перед підприємствами гостро постають проблеми забезпечення високої рентабельності своєї фінансово-господарської діяльності, отримання максимально можливого прибутку, його ефективного розподілу та використання для задоволення інтересів власників та розвитку виробництва.

Результати дослідження. Узагальнюючим показником господарчої діяльності підприємства є фінансовий результат — отримання прибутків або збитків. Фінансовий результат є сукупністю прибутку або збитку від реалізації продукції, робіт, послуг, а також позареалізаційних доходів і витрат.

Прибуток виступає безпосередньою метою господарської діяльності всіх суб'єктів ринкової економіки, зайнятих підприємництвом. Незважаючи на те, що ця категорія є об'єктом економічної теорії та займає основну роль у ринковій економіці, от уже протягом ряду сторіч не змовкають суперечки про її сутність і форми.

З точки зору Карла Маркса, прибуток — це перетворена форма додаткової вартості, результат відношення між додатковим і необхідним робочим часом [1]. Більш того деякі автори у своїх роботах стверджують, що «поняття прибутку – це, мабуть, саме складне і навіть трагічне поняття в економічній науці»[2]. У політичній економії соціалізму, поняття «прибуток» узагалі було виключено, тому що в соціалістичному суспільстві не було визискувачів, а значить і прибутку [3].

Прибуток є показником, який найбільш повно відображає ефективність виробництва, обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Разом з тим прибуток має стимулюючий вплив на закріплення комерційного розрахунку, інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності [4].

С. Ф. Покропивний розглядає прибуток як ту частину виручки, що залишається після відшкодування усіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства [5]. Таке розуміння прибутку обмежується тільки кількісним визначенням категорії і не розкриває економічної природи. Необхідно зазначити, що передусім прибуток – це частина грошових накопичень, що створюється підприємством будь-якої форми власності. Тому М.Я. Коробов вважає, що прибуток - це взагалі єдина форма його грошових накопичень [6]. У загальному вигляді прибуток - це різниця між доходами від певної діяльності й витратами на їх здійснення.

На рівні підприємства в умовах товарно-грошових відносин чистий дохід приймає форму прибутку. На ринку товарів підприємства виступають як відносно відокремлені товаровиробники. Встановивши вартість на продукцію, вони реалізують її споживачу, отримуючи при цьому грошову виручку, що не означає отримання прибутку. Для виявлення фінансового

результату необхідно співставити виручку з витратами на виробництво і реалізацію, які приймають форму собівартості продукції.

Коли виручка перевищує собівартість, фінансовий результат свідчить про отримання прибутку. Якщо виручка дорівнює собівартості, то вдалося лише відшкодувати витрати на виробництво і реалізацію продукції. Реалізація відбулася без збитків, але відсутній і прибуток як джерело підприємницького, науково-технічного та соціального розвитку. При витратах, які перевищують виручку, підприємство отримує збитки — негативний фінансовий результат, що ставить його в досить скрутне фінансове становище, яке не виключає і банкрутства.

Прибуток, як важлива категорія ринкових відносин, виконує певні функції [4].

По-перше, прибуток характеризує економічний ефект, отриманий в результаті діяльності підприємства. Але всі аспекти діяльності підприємства за допомогою прибутку в якості єдиного показника оцінити неможливо. Такого універсального показника і не може бути. Саме тому при аналізі виробничо-господарчої та фінансової діяльності підприємства використовується система показників.

По-друге, прибуток має стимулюючу функцію, її зміст складається з того, що прибуток одночасно є фінансовим результатом і основним елементом фінансових ресурсів підприємства. Реальне забезпечення принципу самофінансування визначається отриманим прибутком.

По-третє, прибуток є одним з джерел формування бюджетів різних рівнів. Він потрапляє до бюджету у вигляді податків і поряд з іншими доходами, надходженнями для суспільних потреб, забезпечення виконання державою своїх функцій, державних інвестиційних, виробничих, науково-технічних і соціальних програм.

На зміни фінансового результату впливає багато факторів. За ступенем взаємопідлеглості вони поділяються на фактори першого і другого порядків. До факторів першого порядку відносять зміни прибутку від реалізації продукції (робіт, товарів, послуг); від іншої реалізації; позареалізаційних результатів.

Факторами другого порядку є зміни обсягу реалізованої продукції, структури реалізованої продукції, повної собівартості реалізованої продукції; цін на реалізовану продукцію; доходів за цінними паперами і від пайової участі у суспільних підприємствах, тощо [7].

Взаємозв'язок факторів першого і другого порядків з фінансовим результатом прямий, за винятком собівартості продукції, зниження якої призводить до зросту прибутку. Фактори формування фінансового результату в узагальненому вигляді характеризує структурно - логічна модель (рис. 1) [4].

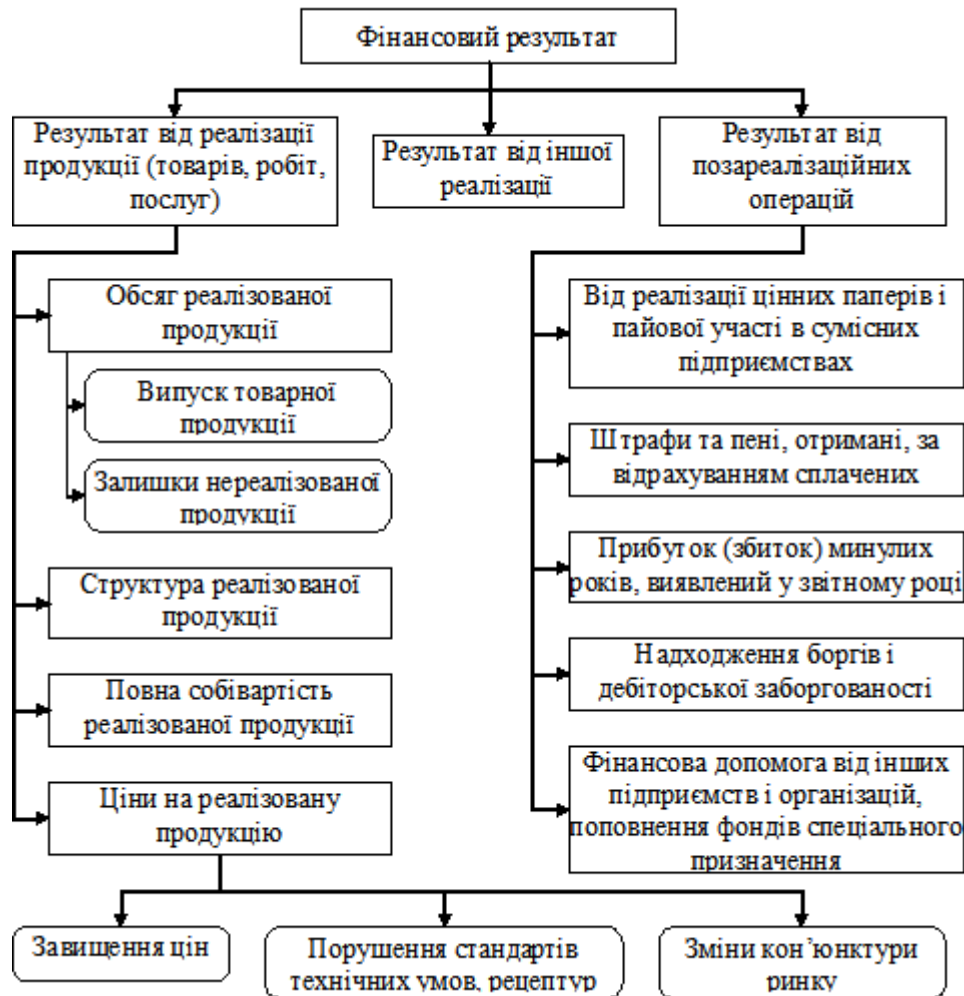

Рис. 1. Фактори формування фінансового результату

На формування прибутку як фінансового показника роботи підприємства, що відбивається в бухгалтерському обліку в офіційній звітності суб'єктів господарювання, впливає встановлений порядок визначення фінансових результатів діяльності; обчислення собівартості продукції (робіт, послуг); загальногосподарських витрат; визначення прибутків (збитків) від фінансових операцій, іншої діяльності. Сучасна структура прибутку по галузях економіки України наведена в таблиці 1.

В період з 2003 по 2009 роки процес формування прибутку в економіці України вирізнявся значною нестабільністю. Найбільший прибуток було отримано у 2007 р. – 135897,9 млн. грн., а найменши (збиток) у 2009 р. – 42414,7 млн. грн. Аналіз формування прибутку за галузями економіки свідчить про те, що протягом цього періоду основний обсяг прибутку в економічній системі було одержано підприємствами промисловості. На їхню частку припадало в 2003 р. – 41,6 %, у 2005р. – 41,7 %, у 2007 р. – 31,12 %, а в 2008 р. – 36,56 % загального обсягу прибутку, що був створений в економіці країни.

Таблиця 1

Структура прибутку по галузях економіки України за 2003-2009 роки[8]

Показник	Роки, млн. грн.						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Прибуток, збиток (-)	19643	44578,4	64370,8	76253,4	135897,9	8954,2	-42414
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	769,5	2768,0	3702,4	2731,8	7624,2	6041,8	7904,3
Промисловість	7137,0	18936,9	28264,3	34699,6	43700,9	20243,2	-4659,8
Будівництво	14,1	770,6	872,2	1603,1	1629,0	-6807,9	-5244,3
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	573,7	6930,2	9464,2	10334,8	16816,9	-28146,0	-8743,4
Діяльність готелів та ресторанів	-73,9	-30,6	83,1	-63,2	-1,5	-1446,7	-641,8
Діяльність транспорту та зв'язку	5805,2	6665,6	9629,7	8499,7	11342,8	4518,9	10307,3
Фінансова діяльність	4252,7	7058,0	9334,3	11664,7	22592,6	25042,5	-32665
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	1187,0	1101,2	2636,0	6051,2	31731,2	-8796,6	-5156,8
Освіта	114,0	123,7	137,3	86,4	75,9	86,0	78,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	13,3	47,6	66,1	22,8	-6,8	-113,5	-50,1
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	-79,5	255,8	81,3	546,0	411,5	-1768,2	-3493,2

Висновки. В результаті проведеного дослідження можна сказати, що фінансові результати являють собою прояв ефективності роботи суб'єкта підприємницької діяльності. Найпоширенішим та універсальним показником фінансових результатів виступає прибуток, який розраховується в грошовому вимірі. Прибуток, як економічний показник, дозволяє поєднувати економічні інтереси держави, підприємства, як господарюючого суб'єкта, робітників і власника підприємства. Прибуток є якісним показником, поза як в його розмірі відображається зміна обсягу товарообігу, доходів підприємства, рівня використання ресурсів, величини витрат обертання.

Перелік посилань

1. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємств / Під ред. Бандурка О.М. – К.: «Либідь», 1998. – 287 с.
2. Шеремет А.Д. Финансы предприятий / Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. – М.:ИНФРА-М, 1998. – 343с.

3. Ковалева А.М. Финансы: Учебное пособие / Ковалева А.М. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 204с.
4. Поддєрьогін А.М. Підручник «Фінанси підприємств»: 3-є вид. / Поддєрьогін А.М. – К.: КНЕУ, 2001. – 460с.
5. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник — в 2 томах/ За ред. С.Ф. Покропивного – Донецьк: Мале підприємство «Товариство книголюбів», 1995. – 400с.
6. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств / Коробов М.Я. – К.: Знання, 2000. – 180с.
7. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Савицкая Г.В. – Минск: «Экоперспектива», – 2000. – 348с.
8. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Тюленева Ю.В.

к.э.н., ст. преподаватель НТУУ «КПИ»

Тарасенко Н.В.

ФММ НТУУ «КПИ»

РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ФИНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Статья посвящена исследованию понятия финансового результата деятельности предприятия и показателей, которые его определяют. Особенный акцент было сделано на определении понятия прибыли, которая является основой любого финансового результата.

Ключевые слова: финансовый результат, доход, расход, балансовая прибыль, убыток.

Tiulenieva I., Tarasenko M.V.

ROLE AND IMPORTANCE OF FINANCIAL RESULTS ECONOMIC ACTIVITY

The article investigates the concept of the financial results of the company and the indicators that define it. Special emphasis was made on the definition of profit, which is the basis for any financial results.

Keywords: financial result, profit, expense, balance income, loss.
